

หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาบุคลากรถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) ที่ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดหลักในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 15 คือ ร้อยละของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ ตัวชี้วัดที่ 16 คือ ร้อยละของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีแผนในการพัฒนาทางวิชาชีพที่เหมาะสม ประกอบกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูไว้ 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน โดยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ได้กำหนดให้ข้าราชการครูต้องมีความรอบรู้ และเข้าใจ ใน 6 เรื่อง ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยา ให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 3) เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ 4) การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียน 5) การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และ 6) การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ไว้เป็นหลักในการพัฒนาสมรรถนะครู

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพียงแห่งเดียว ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการฝึกอบรมและพัฒนา เช่น การเป็นวิทยากร การบริหารจัดการพัฒนา การประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ การเผยแพร่ความรู้ การให้คำปรึกษา การนิเทศ ติดตามผล การบริการวิชาการ รวมทั้ง การวิจัย การพัฒนางานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ พัฒนาสื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผล การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการฝึกอบรม การพัฒนาเครือข่าย และงานส่งเสริมสนับสนุนอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนา (สำนักงาน ก.ค.ศ.ที่ ศธ 0206.4/22 ลงวันที่ 11 ก.ค. 2559)

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์สมรรถนะ และกำหนดหลักสูตรที่ต้องใช้พัฒนาสมรรถนะข้าราชการครู สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรการบริหารงานฝึกอบรมยุคดิจิทัล หลักสูตรเทคนิคการเป็นวิทยากร หลักสูตรการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ และหลักสูตรการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีข้าราชการครู ที่ต้องมีความสามารถในการ “พัฒนาหลักสูตร” เพราะเป็นภารกิจหลักในการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่

ในการพัฒนางานในด้านการฝึกอบรม เพื่อรองรับมาตรฐานวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่4) พ.ศ.2562

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
2. สามารถสร้างและพัฒนาหลักสูตรได้

กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการครู สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 4 รายวิชา จำนวน 24..ชั่วโมง ดังนี้

- รายวิชาที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (3 ชั่วโมง)
- รายวิชาที่ 2 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร (3 ชั่วโมง)
- รายวิชาที่ 3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (9 ชั่วโมง)
- รายวิชาที่ 4 การประเมินหลักสูตร (6 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาและฝึกอบรม

มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนี้

1. การบรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การฝึกปฏิบัติ
4. การนำเสนอ

สื่อที่ใช้ในการพัฒนาและฝึกอบรม

1. PowerPoint
2. วีดิทัศน์
3. คอมพิวเตอร์/โทรศัพท์มือถือ/แท็บเล็ต
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระยะเวลาเข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรมต้องมีระยะเวลาเข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ส่วนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์การพัฒนาและฝึกอบรม ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรมต้องมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

โครงสร้างการประเมินผลการฝึกอบรมมีดังนี้

รายการ	คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
ส่วนที่ 1 การประเมินระยะเวลาเข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม	-	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
ส่วนที่ 2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนาและฝึกอบรม		
2.1 ชิ้นงาน	60	
2.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วม	40	
รวม	100	
	คะแนน	

9.รายละเอียดของหลักสูตร

รายวิชาที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (3 ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้การเข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ความหมาย ความสำคัญของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม

- 1.มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร
- 2.สามารถอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ความรู้เบื้องต้น
2. ความหมาย ความสำคัญของหลักสูตร
3. องค์ประกอบของหลักสูตร
4. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตร

วิธีการพัฒนาและฝึกอบรม

- 1.บรรยาย
- 2.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนาและฝึกอบรม

1. PowerPoint
2. เอกสารประกอบการบรรยาย

การวัดและการประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

รายวิชาที่ 2 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร (3 ชั่วโมง)

- การเปลี่ยนแปลงบริบทโลกบริบทโลก สังคม
- แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นโยบายด้านการศึกษา
- ศาสตร์การสอน จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
- เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาคำนี้ถึงองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร บริบทโลก สภาพแวดล้อมของความเปลี่ยนแปลง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี หลักการแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายด้านการศึกษา ศาสตร์การสอน จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร
2. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ขอบข่ายเนื้อหา

- การเปลี่ยนแปลงบริบทโลกบริบทโลก สังคม
- แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นโยบายด้านการศึกษา
- ศาสตร์การสอน จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
- เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้

วิธีการพัฒนาและฝึกอบรม

1. บรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม

1. PowerPoint
2. เอกสารประกอบการบรรยาย

การวัดและการประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

รายวิชาที่ 3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (9 ชั่วโมง)

- การกำหนดกรอบหลักสูตร
- ขั้นตอนการสร้างหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม บูรณาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรด้วยวิธีการฝึกปฏิบัติ การเขียนหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบ การจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนา

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาและฝึกอบรม

- 1.สามารถบูรณาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร
- 2.สามารถสร้างหลักสูตร

ขอบข่ายเนื้อหา

การวางแผน การออกแบบ การจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการพัฒนา

วิธีการพัฒนาและฝึกอบรม

- 1.บรรยาย
- 2.ฝึกปฏิบัติ

สื่อที่ใช้ในการพัฒนาและฝึกอบรม

1. PowerPoint
2. ใบงาน
3. เอกสารประกอบการบรรยาย

การวัดและการประเมินผล

- 1.ชิ้นงาน
- 2.การสังเกตพฤติกรรม

รายวิชาที่ 4 การประเมินหลักสูตร (6 ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

การประเมินหลักสูตร มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรทั้งก่อน ระหว่างและหลังการนำหลักสูตรไปใช้ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ขอบข่ายเนื้อหา

- รูปแบบการประเมินหลักสูตร
- การประเมินหลักสูตรก่อนการนำไปใช้
- การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร
- การประเมินหลักสูตรหลังนำหลักสูตรไปใช้
- การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูลเพื่อนำมาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรในอนาคต

วิธีการพัฒนาและฝึกอบรม

1. บรรยาย
2. การมีส่วนร่วม
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อที่ใช้ในการพัฒนาและฝึกอบรม

1. PowerPoint
2. เอกสารประกอบการบรรยาย

การวัดและการประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

แผนภูมิหลักสูตร

